

συνταγματικὸν πολίτευμα θὰ ἦτο καθαρὰ εἰδωλολατρία, καθαρὸς φετιχισμὸς τῶν ἀγρίων, ὁ δὲ Βασιλεὺς χρυσοῦν ῥάκος τὸ ὅποιον θὰ ἐπροσκυνῶμεν ὡς προσκυνῶν οἱ ἄγριοι μίαν πέτραν ἢ ἓνα φλοιὸν δένδρου ἢ ἓν ὄστυον. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα· οὔτε ἦτο δυνατόν ἢ τελειότερα φυλὴ τοῦ κόσμου, ἢ ἀγγλοσαξωνικὴ, νὰ παραδεχθῆ πολίτευμα εἰδωλολατρικόν.

Διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ Βασιλικὴ ἐξουσία δὲν εἶναι ἀπλῆ σκιά, ὡς ὑποθέτουσιν οἱ πολλοί. Δὲν βασιλεύει ἐκεῖ ὁ Γλάδστων, ὡς ὑποθέτουσιν ἐνιαῦθα οἱ βασιλεύει ὁ Κουμουνδούρος. Ὁ Μπῶρκε εἶπεν ὅτι «ὁ Βασιλεὺς ἐν Ἀγγλίᾳ εἶναι πραγματικὸς Βασιλεὺς.» Καὶ δὲν γνωρίζομεν ἄλλην περίπτωση ἢ αὐτὴν τὴν διπλῆν τοῦ κ. Κουμουνδούρου, τὴν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ζητήματι καὶ τοῖς Βελενδζαϊκοῖς, ἀποδεικνύουσαν τόσον σαφῶς ὅτι παρὰ τὴν Βασιλικὴν Ἐξουσίαν ἦν διαχειρίζεται τὸ ὑπουργεῖον ὑπάρχει καὶ Βασιλικὴ Ἐξουσία ἦν διαχειρίζεται ὁ Βασιλεὺς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ συντάκτης τοῦ πολυκρότου *Τίς πταίει*, ὅστις δὲν εἶναι ἄλλος παρ' αὐτὸς ὁ ἡγέτης τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἵνα διαφύγῃ τὰς δικαστικὰς συνεπειὰς ἡρμήνευσε τὸν ὄρον *Βασιλεία* πολὺ στενῶς, ἐνόησας τοιαύτην τὴν ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων συμβούλων τοῦ Στέμματος διαχειριζομένην βασιλικὴν ἐξουσίαν. Τοιαύτην ἂν δὲν ἀπατώμεθα ἐρμηνείαν ἔδωκε καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος. Τοιαύτην ἐπὶ τέλους ἐρμηνείαν ἔδωκαμεν καὶ ἡμεῖς ὅτε κατηγορήθημεν ἐπὶ ἐξυβρίσει κατὰ τοῦ ἡγεμόνος. Ἀλλ' ἡ ἐρμηνεία εἶναι ὡς εἶπομεν στενὴ καὶ Βασιλεία δὲν εἶναι πάντοτε ἡ ἐξουσία ἦν διαχειρίζονται οἱ ὑπουργοί, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνη ἦν διαχειρίζεται ὁ Βασιλεὺς.

Δὲν συνηγοροῦμεν ἐδῶ ὑπὲρ τοῦ συντάγματος, διότι ἀκόμα δὲν γνωρίζομεν ἐὰν δὲν συμφωνήσωμεν ἐν τῷ μέλλοντι μετὰ τοῦ κ. Τρικούπη, ζητοῦντος ἀναθεώρησιν ὅπως μὴ συμβῆ ἐκ νέου τὸ ἄσπονον ὥστε ἀπουσίας τῆς Βουλῆς νὰ καταδολιεῦνται τὸ ὑπουργεῖον τὴν γνώμην καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους. Ἡμεῖς ἐξηγοῦμεν τὸ Σύνταγμα καὶ

ἰδίως τὸ ἀγγλικὸν Σύνταγμα, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἱστορικῷ πνεῦμα εἶναι τοῦτο. Ὅσακις συμβαίνει ἡ κυβέρνησις νὰ μὴ ἀντιπροσωπεύῃ τὸ ἔθνος, παρεμβαίνει ἡ Βασιλεία, ἀποπέμποντα τὴν κυβέρνησιν καὶ σώζουσα τὸν τόπον.

«Οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἀγγλίας, λέγει ὁ συνταγματολόγος Γκρέϋ, δύνανται νὰ ἐξασκήσουν καὶ ἐν γένει ἐξήσκησαν μεγάλην ἐπὶ ῥῶσιν ἐπὶ τῶν κυβερνήσεων, ἐν κρίσεσι δὲ καιρῶν ἢ ἐξουσία τοῦ Στέμματος ὅπως ἀντιτάσῃ ἀρνήσιν εἰς ὅ,τι προτείνουν οἱ Σύμβουλοι τοῦ δύνανται ν' ἀποβαίῃ ἐπὶ μεγάλῃ ὄφελει τῷ τόπου.»

Οὕτω παρ' ἡμῖν ἡ ἀντιπολιτευσὶς ἐδικαιοῦτο ἐλπίζουσα ὅτι τὸ Στέμμα θὰ ἤρνετο εἰς τοὺς Συμβούλους τοῦ τὸν μετὰ τῆς Τουρκίας συμβιβασμόν. Οὕτως ἐπίσης ἡ αὐτὴ ἀντιπολιτευσὶς ἐδικαιοῦτο ἐλπίζουσα ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἠδύνατο ἐπ' ἀγαθῇ τῆς Δικαιοσύνης ν' ἀρνηθῆ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Διατάγματος, δι' οὗ ὁ τέως Βίσαγγελεὺς τῶν Ἑρετῶν μειετίθετο ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Κέρκυραν.

Ἀλλὰ θὰ μᾶς εἶπτε: οἱ Ἀγγλοὶ δὲν ἐσκέφθησαν ὅτι ὅλοι οἱ Βασιλεῖς δὲν δύνανται νὰ θέλωσιν τὸ ἀγαθὸν τοῦ τόπου καὶ ὅτι δυνατόν νὰ ὑπάρξωσι καὶ Βασιλεῖς οἵτινες νὰ θέλωσι τὸ κακὸν τοῦ τόπου, οἵτινες νὰ μεριμνῶσι μόνον πῶς νὰ γεμίσουν τὸν κορβανᾶ τῶν διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, οἵτινες ἐναλλάξ νὰ παίξουν τυφλομῦθον μετὰ τὴν ἐνοχὸν τῶν κυβερνήσεων, καὶ τότε ὁ Βασιλεὺς νὰ δένη τὰ μάτια τῶν ὑπουργῶν τῶν, τότε οἱ ὑπουργοὶ νὰ δένουν τὰ δικά του, ὅτι πολλάκις γίνεται ἐν εἶδος συναλλαγῆς μεταξὺ Βασιλέως καὶ ὑπουργοῦ ἢ ἐπὶ τὸ χυδαιότερον *συντροφιάς*, ὅτι πολλάκις ὁ Βασιλεὺς δύνανται νὰ πωλῆ τὰ συμφέροντά τοῦ τόπου τοῦ εἰς ξένας δυνάμεις, εἰς ἰσχυροὺς συγγενεῖς παρ' ἧν ἔχει νὰ ἐλπίζῃ εἰς τὰς ἀτυχίας τοῦ ἀποκατάστασιν καὶ χίλια ἄλλα. Τί γίνεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐν Ἀγγλίᾳ; Τί γίνεται; Ἡ φορτόνουν ἐπὶ τοῦ Βασιλέως τῶν ὡς ἐπὶ ὄνου, τὸ δισάκκικτον, καὶ τοῦ λένε: ἄμε καλιά σου, ἢ θέτουν τὸν τρυφερὸν λαιμόν τοῦ ἐπὶ τῆς λαιμητόμου καὶ τοῦ λένε

ΚΑΛΔΕΡΩΝ ΔΕ ΛΑ ΒΑΡΚΑ.

Μήπως ἦτο λεμβοῦχος τοῦ Πειραιῶς ὁ Κάλδερον; ἠρώτησα ἑμαυτὸν, ἅμα εἶδα τὸ ὄνομα τοῦτο. Καὶ ἤμην ἔτοιμος νὰ ζητήσω τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας μου ταύτης παρὰ τοῦ δεινοῦ ἐν μεταφράσεσι κ. Περτῆ, γυμνασιάρχου, ὅστις μέλος κρύφιον τῆς Italia irredenta κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ Ἰταλικὴν τὴν πατρίδα τοῦ κ. Πλαστήρα Ναύπακτον (κοινῶς ἑπακτον, ἰταλ. Lepanto) μεταφράζων αὐτὴν Λέπανθον!

Ἀλλ' ἀναγνώσας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔμαθον μετ' ἀπορίας μου ὅτι ὁ Δὸν Πέτρος Κάλδερον, υἱὸς τοῦ Δὸν Διέγου Κάλδερον δὲ λὰ Βάρκα Βαρρέδα καὶ τῆς Δόννας Ἄνας Μαρίας Χέρραο Ριάνιο, γεννηθεὶς ἐν Μαδρίτῃ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ 1601, ἦτο γνήσιος Ἰταλὸς, καὶ ὅτι ὅτε ἀπέθανε τὴν 25 Μαΐου 1681 ἱερεὺς ἐπίτιμος τοῦ βασιλέως Φιλίππου τοῦ Δ' καὶ ἀρχηγὸς τῆς θρησκευτικῆς ἀδελφότητος τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἀφῆκεν ἐβδομήκοντα τρία αυτο-sacramentales ἰσάριθμα ἰαὸς καὶ ἑκατὸν ὀκτὼ καμωδίας. Ποιητικὴ τοιαύτη, καὶ ὄντως μεσημβρινὴ εὐτοκία εἶνέ τι ἀγνωστον παρ' ἡμῖν· μόνον δὲ παράδειγμα ταύτης ἐλπίζομεν νὰ ἴδωμεν εἰς τὸν ἐποποιὸν κ. Ἀντωνιάδην, ὅστις

θὰ καταντήσῃ νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἐποποιίαν, ἐξαντλήσας τὰ ἄλλα, καὶ αὐτὸν τὸν Πυθαγόρειον πίνακα.

Τοιοῦτος εἶνε ὁ ποιητής, χάριν τῆς ἐξυμνήσεως τοῦ ὁποῦ ἡ Ἰσπανία πανηγυρίζουσα τὴν διακοσιοστὴν ἐπετηρίδα τοῦ θανάτου αὐτοῦ, συνεκάλεσεν εἰς ἀγῶνα τοὺς ποιητὰς τῶν δύο κόσμων. Καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἐσπευσαν ἐκ τῶν ἡμετέρων νὰ μετάσχωσι καὶ ὁ φίλος μου κ. Ξένος, εἰς τῶν ἱριστευσάντων μάλιστα, καὶ ὁ φίλος μου κ. Καμπούρογλου, καλοὶ καὶ δόκιμοι ποιηταί, καὶ ὁ κ. Π. Ματαράγκας καὶ ὁ μὲν φίλος μου κ. Ἀντωνιάδης, καὶ εἴ τις ἄλλος. Ἐγὼ δὲν κατῆλθον διὰ τὸν ἀπλούτατον λόγον ὅτι δὲν εἶμαι ποιητής· ἀλλὰ καὶ ἂν ἤμην, πάλιν δὲν θὰ κατηρχόμην, μετὰ τὴν ἀδειαν τῶν φίλων μου. Πρὸς τοῦτο ἔχω τοὺς λόγους μου, οὓς πειρῶμαι νῦν νὰ ἐκθέσω.

Ὅτε ἠθέλησα νὰ μάθω τί ἐστὶ Κάλδερον, καὶ εἶδα ὅτι ὁ Γουλιέλμος Schlegel λέγει περὶ αὐτοῦ ὅτι «οὐδεὶς ἄλλος ἐν τῇ γῇ ὑπῆρξε ποιητὴς ὡς αὐτὸς ἄξιος ὅπως ὀνομασθῆ ὑέγας, καὶ οὐδεὶς κάλλιον αὐτοῦ ἠδυνήθη νὰ δώσῃ ποιητικωτέραν χροιάν εἰς τὰς ἐν τῇ σκηνῇ περιπετείας.» ἔμεινα ἐννεός. Ἀλλ' ὅτε εἶδα καὶ τὴν γνώμην ἐτέρων κριτικῶν, τοῦ Sismondi προεζάρχοντος, καὶ ἐγνώρισα ἐγγύθεν τινὰ τῶν ἔργων τοῦ Κάλδερον, κατενόησα πόσον ἡ κρίσις τοῦ αὐλικοῦ συμβούλου Schlegel, τοῦ θερμοῦ ἀποστόλου τοῦ ῥομαντισμοῦ, ἦτο παρακεκινδυνευμένη, καὶ, μετὰ τὴν ἀδειαν πάν-

πάλι το ίδιο με την διαφοράν ότι την φοράν αυτήν απο-
τείνονται ούχι πρὸς τὸ ἀμαρτωλὸν σῶμα, ἀλλὰ πρὸς τὴν
ἀμαρτωλὴν ψυχὴν του.

Διὰ τὴν ἡμετέραν Βασιλείαν κανὼν ἄχρι τοῦδε ὑπῆρξε
τὸ μὴ ἀρνεῖσθαι τίποτε τοῖς ὑπευθύνουσι ὑπουργοῖς, ἐξαιρέ-
σεις δὲ τὸ ἀρνεῖσθαι κάποτε. Ἡ τακτικὴ αὕτη δὲν παρα-
διάζει βεβαίως τὸ γράμμα τοῦ συντάγματος· ἐντὺθεν οἱ
δικηγόροι πολίτευταί μας ἡσυχάζουν. Ἀλλὰ καθ' ἡμᾶς τὸ
Σύνταγμα θέλει ἐνεργῶν Βασιλείαν ἐν δεδομέναις περιστά-
σεσιν· ἄνευ τοιαύτης ἐνεργουῦ Βασιλείας τὸ σύνταγμα νο-
θεύεται. Ἐπρονόησεν ὁμοῦς τὸ Σύνταγμα περὶ ἐγγυήσεων
ἐνεργουῦ Βασιλείας; Ἀπόδειξις ὅτι δὲν ἐπρονόησεν εἶναι ἡ
περὶ ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος γνώμη τοῦ ἡγέτου
τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Καὶ ἄλλη ἀπόδειξις εἶναι αὐτὰ τὰ
πράγματα τὰ ὁποῖα διατρέχουμεν.

Τίς ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ ὅτι πταίει ὁ Βασιλεὺς ἂν ὁ Κου-
μουνδοῦρος ἀφέθῃ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸ ἔθνος εἰς τὰ τραυρερό-
τερα καὶ νὰ καταδολιευθῇ τὴν δικαιοσύνην εἰν τὰ ἱερώ-
τερα; Οὐχὶ βεβαίως ὁ κ. Τρικούπης ὅστις ἐζήτησε μόνον
ἀναθεωρήσῃν τοῦ θεμελιώδους νόμου ὅπως μὴ ἐπαναληθῇ
ἐκ νέου τὸ ἀπαίσιον πείραμα· τόσον δὲ εἶναι ἀληθές ὅτι
δὲν ἐτόλμησεν, ὥστε ὅταν ἕνα τῶν συντακτῶν του διέφυ-
γεν ἡ ζωρὰ ἀνάμνησις τῆς ἡγεμονίδος ἥτις παρουσίασεν
εἰς τὴν γαλλικὴν Βουλὴν τὸ τέκνον τῆς ὅπως τῷ ἀποδοθῇ
ὁ ἀφαιρεθεὶς θρόνος, ἤκουσε δὲ παρὰ τοῦ Λαμαρτίνου τὸ
περίφημον ἐκεῖνο: «Πολὺ ἀργά», τὴν ἐπαύριον ἐσπευτε ν'
ἀποτινάξῃ ἀπὸ τῆς καθαρᾶς ρεδιγκότας του πᾶσαν στα-
σιαστικὴν ἰδέαν καὶ νὰ εἴπῃ ὅτι σοὶ στασιασταί, Βασιλεῦ,
εἶναι γύρω τοῦ θρόνου σου.» Ἐπειτα, εἰς τὴν συνταγμα-
τικὴν αὐτὴν κιβδηλείαν συνετέλεσε καὶ αὐτός, ὑπερασπι-
σθεὶς μανιωδῶς τὸ δόγμα τῆς ἀθεδηλωμένης. Ὁ Κου-
μουνδοῦρος, κύριε Τρικούπη, εἶναι μετρημισμένοσ εἰς ἀθε-
δηλωμένην. Περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ συμπολιτεύ-
μενοι φέρουσι οὐχὶ πολὺ ἀδίκως ἀνά στόμα ὅτι ὁ Βασιλεῦς

ἔχει εἰς τὰ πράγματα τὴν κυβέρνησιν τῆς πλειοψηφίας.
Τὰ πάντα λοιπὸν συνέρχονται ὅπως ἀναδειξοσιν ἀληθεῶς
τὰς ἡμετέρας ἀρχὰς τὰς ἐποίας ὑποστηρίζομεν ἀφ' ἧς ἐγνω-
ρίσθημεν μετὰ τοῦ δημοσίου. Δὲν εἴμεθα πλατωνικοὶ ἐρα-
ταῖοι τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Δημοκρατικοὶ ἐγε-
νόμεθα ἐνταῦθα, ἀφ' ἧς εἶλομεν ὅτι τὸ σύνταγμα δὲν ἐλει-
τούργησεν ἄχρι τοῦδε ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ τόπου. Τὸ σύνταγμα-
τικὸν πολίτευμα εἶναι ἀτελές διότι ὑποτίθησι Βασιλεῖα δυ-
νάμενον καὶ ἐναντίον τῶν Συμβούλων του νὰ σώσῃ τὸν τό-
πον. Ἀλλὰ ποῦ νὰ εὐρωμεν τοιοῦτους Βασιλεῖς;

Καλιβάν.

ΦΡΟΥ-ΦΡΟΥ.

Ἐρθη καὶ τὸ σκάνδαλον τῆς ἀπαγορεύσεως εἰς τοὺς ὑ-
ταξιωματικοῦς ὅπως φοιτῶσιν εἰς τὸ θέατρον τοῦ Φιλήρου·
τώρα ποῦ ἤρθη ἡ ἀδεια πιστεύομεν νὰ βλέπωμεν καὶ ὀλι-
γωτέρους.

Δυστυχῶς φαίνεται δια ὅσα ἐγράψαμεν περὶ τῆς αὐλι-
κῆς συμπεριφορᾶς τοῦ προέδρου τῆς περὶ τοῦ καλλωπισμοῦ
ἢ πόλεως ἐπιτροπῆς κ. Φιλήμονος ἔχονται ἀληθείας, καθ'
ὅσον ὁ συντάκτης τοῦ «Αἰώνου» δὲν μᾶς ἀπήντησεν εὐτε-
γρῦ. Εἶναι λυπηρὰ εἰς ἡμᾶς πρῶτους τοιαῦτα καταπτώ-
σεις χαρακτήρων ὅτινες ὅπως δῆποτε διεκρίθησαν ἄλλοτε
ἐπὶ σθένει ὑπερφηφειάς. Δυστυχῶς οἱ χαρακτῆρες οὗτοι δὲν
εἶναι ἀκέραιοι, εἶναι μισοὶ, καὶ κυρίως ἀθωράκιστοι κατὰ
τῶν πειρασμῶν.

τοτε τῶν καλῶν φίλων, ἀπεδεξάμην τὴν γνώμην τῶν δευ-
τέρων. Ὁ Δὸν Πέτρος Κάλδερον γινώσκει τόσον τὴν ἀν-
θρώπινην καρδίαν, ὅσον ἐγὼ γινώσκω τὸ θερινὸν ἀνάκτερον
τοῦ αυτοκράτορος τοῦ Οὐρανίου κράτους. Ἡ μεταφυσικὴ
ἢ ὁ Καστελὰρ ζητεῖ παντὶ σθένει νὰ ἀνεύρῃ ἐν τοῖς δρα-
ματικοῖς ἔργοις τοῦ Κάλδερον εἶνε τοιαύτη, ἢ δὲν θὰ κα-
τεδέχετο νὰ διδάξῃ οὐδ' αὐτός ὁ κ. Πύρλας. Ὁ ἄνθρωπος
δὲν ὁ Κάλδερον ἀγεί ἐπὶ τῆς σκηνῆς δὲν εἶνε ὁ κοσμοπολί-
της Ἄμλετ, ἢ ὁ Ἀθρ ἢ ὁ Ἰάγος· δὲν εἶνε οἱ ζωντανοὶ καὶ
σήμερον Οἰδίποδες καὶ Ἀτρεΐδαι τῆς ἀρχαίας τραγωδίας·
δὲν εἶνε οὐδ' αὐτοὶ οἱ ἐκ τοῦ Τακίτου καὶ τῆς Παλαιᾶς Δια-
θήκης ἐξηγούμενοι καὶ ad usum Delphini παρασκευασμένοι
ἤρωες τοῦ Κορινθίου καὶ τοῦ Ρακίνα, ὅτινες φοβοῦνται μὴ
ἐκληφθῶσιν ὡς ἀνάγωγοι ἂν ἀποτεινόμενοι πρὸς γυναῖκα,
εἴτε Ἀθαλίξ εἴτε Ἀγριππίνα καλεῖται αὕτη, δὲν ἀρχίσωσι
μὲ τὸ «Madame». Εἶνε ἀπεναντίας ὁ καθολικὸς ἰσπανός,
ὁ νωθρός ὑπῆκοος τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν Ἰν-
διῶν Φιλίππου τοῦ Δ', τοῦ rey poeta, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου
900 χιλιάδες ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἐδέοντο καθ' ἐκάστην, ὁ
ὑποδουόμενος τὸν κόθορνον, ἀφοῦ πρότερον παρίστη εἰς τὸ
auto-da-fé, ἐνῶ κατ' ἀπόφασιν τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Το-
λεδου ἀπετρεφθήθῃ δωδεκάς αἰρετικῶν ad majorem Dei
gloriam. Καὶ αὐτός εἰσέτι ὁ Σιγισμόνδος του Vida es
sueno, ὁ τρόπον τινὰ Ἄμλετος τοῦ Κάλδερον καὶ μᾶλλον

ἰνθρώπινος τῶν ἠρώων του, δὲν ἀποβάλλει τὴν ἰσπανικὴν
αὐτοῦ ὑψηλοότητα. Ὁ Κάλδερον, καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Σερβάν-
τες καὶ πρὸ τούτου ὁ Σαίξπηρ, κατήργησε τὰ δεσμά καὶ
ἀνέπτυξε τὰ στενὰ ὄρια τοῦ χρόνου τῆς ἀρχαίας τραγω-
δίας· ἀλλὰ γνωρίζετε μέχρι τίνος σημείου ἐφθασεν ἐνίοτε
ἡ ἐλευθερία του αὕτη; Εἶς ἐν τῶν μυστηρίων του, Origen
perdida y restauracion de la Viergen del sagrario, ἡ πρῶ-
τη πράξις συμβαίνει εἰς τὸν ἑβδομον αἰῶνα, ἡ δευτέρα εἰς
τὸν ὄγδοον καὶ ἡ τρίτη εἰς τὸν ἐνδέκατον! Αἶ, καὶ ἂν εἴη
ὁ Ἀριτοτέλης!... Τὴν Ἄτην τῶν ἀρχαίων ἀντεκατέ-
στησεν ἐκεῖνος διὰ τῆς θείας προνοίας, ἀλλὰ προνοίας τοῦ
καθολικισμοῦ, ἥτις ὄργανα ἔχει ἀντὶ τῶν Εὐμενίδων τοῦ
ἀλγοαζίλ τῆς Ἰσραῖ· Βξετάσεως. Τὰ πρόσωπά του ὁ Κάλ-
δερον δὲν λαμβάνει πάντοτε ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, καὶ
πλὴν κωμωδιῶν του τινῶν οἷον τοῦ Alcalde de Zalamea
Manas de Abril y Mayo κλπ. ὅπου παρίστανται σινηαὶ
τῆς συνήθους ζωῆς, καὶ ἐν αἷς διαπνέει χάρις καὶ ἀφέλεια
καὶ δύναμις κωμικῆ ἀληθῶς θαυμασία, τὰ λοιπὰ καὶ ἰδίως
τὰ auto-sacramentales πληροῦνται ὑπὸ προσώπων μυθι-
κῶν καὶ ἀνυπόστατων. Ἀφοῦ ἐξήντησεν τὰς πηγὰς τῆς Πη-
λαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης, τὴν ἱστορίαν τοῦ Μεγάλου Ἄλε-
ξάνδρου, τὰ συναξάρια, τὰ ἱποπτικά παραμῦθια, καὶ αὐ-
τὴν εἰσέτι τὴν ἱστορίαν τῆς βασιλείας τῆς Σουηδίας Χρι-
στίνης, κατέφυγεν εἰς τὰς ἀφρηρμένας ἐνοίας, καὶ ἔπλα-

Ἄλλ' ὁ κ. Δήμαρχος προσνήχθη βασιβοζουκικώτατα μὴ ἀπαντήσας εἰς τὴν ῥητὴν ἐρώτησιν τὴν ὅτιαν τῷ προεβόλομεν διὰ τοῦ Μὴ Χάγγου τῆς παρελθούσης Κυριακῆς : « Ἀληθεύει ὁ κ. Φιλήμων γράφων ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἐμποδίζει νὰ καλλωπισθῇ ἡ Πλατεία ; » Καὶ ὡς δημοσιογράφοι καὶ ὡς πολῖται ἐδικαιούμεθα νὰ τῷ ἀποτεινόμεν τὴν ἐρώτησιν καὶ νὰ ἀναμένωμεν ῥητὴν ἀπάντησιν. Ὡς δημόται εἴμεθα ἐν ἄτομον, εἰς τὸ ὅποιον ὁ κ. Δήμαρχος, αἰτοῦν ἐξηγήσεις περὶ τίνος τῶν δημοτικῶν, ὀφείλει νὰ δίδῃ τοιαύτας· ἀλλ' ὡς δημοσιογράφοι ἀνεξάρτητοι ἀντιπροσωπεύομεν σύμπαντα τὸν δῆμον ἐπιθυμοῦντα νὰ γνωρίζῃ τίς ἐμποδίζει τὰς προτεινομένας βελτιώσεις. Ἀῦριον μπορεῖ ν' ἀποκαλυφθῇ ὅτι ἂν δὲν σαρώωνται αἱ ὁδοί, ἂν αἱ ὑπόνομοι κατὰ νεωτάτην ἐφεύρεσιν πρέπει νὰ κυκλοφορῶσιν ἐπὶ τῶν δρόμων ὡς ἀληθεῖς μυροπώλιδες, ἂν τὸ χῶμα ἐξακολουθῇ νὰ τυλίσῃ εἰς τὰ ῥυπαρά του σύννεφα τὴν περικαλλῆ μας πρωτεύουσαν, ἂν τὸ νερὸ ὅπως μᾶς τὸ ἐτράταρεν ἐπὶ διετίαν ἤδη ὁ κ. Δήμαρχος βαρὺ, θολωμένον, ἀνακατωμένον ζεῖλον εἰς τὴν αἰωνιότητα ἐνεκα λιθοδόσεως ἱκανὰς ἑκατοστίας ἐκλογέων του, ἂν ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχουν τὴν πηγὴν τῶν ἢ δὲν μᾶς ποῦν ὅτι δὲν ἔχουν τὴν πηγὴν τῶν καὶ ἡμεῖς δὲν ξεύρομεν ποῦ. Διὰ τοῦτο ἐρωτῶμεν ἐκ δευτέρου τὸν κ. Δήμαρχον :

— Εἶναι ἀληθῆ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Φιλήμονος γραφέντα ἢ ὑπονοηθέντα ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἐμποδίζει νὰ καλλωπισθῇ ἡ Πλατεία ;

Παρὰ τοῦ κ. Ἀθανασίου Ῥουσσοπούλου οὔτε εἰδήσις ὅτι κατέθεσε τὰ χρήματα. Μήπως δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρίαν, ἐκ τῆς ὁποίας πρὸ πολλοῦ ἀπεπέμφθη ὡς σύμβουλος ἵνα ἐπιδοθῇ εὐκολώτερον εἰς τὰς λοιπὰς ἐργασίας του ; Τοῦ προτεινομένου λοιπὸν τὸ Κεντρι-

κὸν Ταμεῖον ἢ οἷον δῆποτε γνωστὸν Συμβολαιογράφον. Τοῦ τάσσομεν δὲ προθεσμίαν μέχρι τῆς ἐσπέρας τῆς Παρασκευῆς ὅτε πρέπει νὰ εἰδοποιηθῶμεν αὐθεντικῶς ὅτι τὰ χρήματα κατετέθησαν. Ἄλλως ἐσόμεθα ἐλεύθεροι εἰς τὰς κρίσεις μας καὶ τὰς πράξεις μας.

Πρέπει δυστυχῶς νὰ ἐπαινέσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν κ. Τσιγγρόν. Ἡ περὶ ἐλληνικοῦ θεάτρου καὶ ἀναπτύξεως δραματικῆς τέχνης μέριμνά του εἶναι ἀξία γενικῶν ἀνευφημιῶν. Εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ θέλομεν ἐπανέλθει.

Ἡ Ἐφημερὶς ἀφοῦ ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισιν ὄλων τῶν ῥυπαρῶν ὑποθέσεων θέλει νὰ ἐπιρρίψῃ ὀλίγον ῥύπον καὶ ἐπὶ τὰς συναδέλφους του. Ὑπερασπιζομένη τὴν ἀνυπεράσπιστον μετάθεσιν τοῦ κ. Πετιμεζᾶ καὶ ζητοῦσα νὰ παραστήσῃ τὸν ἀξιοτίμον πρόφην εἰσαγγελέα τῶν ἐφετῶν ὡς ὄργανον πολιτικῆς διατινεται ὅτι προπαρασκευάσθη ὅλη αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις δῆθεν ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ πρώτιστα πάντων διὰ βεκλάμας ὑπὲρ τοῦ χαρακτήρος τοῦ κ. Εἰσαγγελέως. Καὶ ἐπειδὴ τὴν μεγαλειτέραν ὑπὲρ αὐτοῦ βεκλάμαν ἐκάμαμεν ἡμεῖς, ἡ Ἐφημερὶς ὄφειλε νὰ παραιτηθῇ αὐτοῦ τῆς τοῦ ἐπιχειρήματος πρὸς ἀποπλάνησιν γνωρίζουσα ὅτι οὐδένα θὰ ἠδύνατο νὰ πείσῃ ὅτι ἦν ποτε δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ τόσῃ ἀνίθικος σχέσις μεταξύ ἡμῶν καὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει μάλιστα οὔτε ἠθικὴ τοιαύτη.

σεν ἐξ αὐτῶν πρόσωπα, ἅτινα πηγαίνονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ὡς ἥρωες τοῦ Ὀρφεμπαχ ἀπαγγέλλοντα μετὰ σοβαρότητος ἀληθῶς κωμικῆς ὀχληροῦς καὶ ἀπεράντους μονολόγους. Διότι πρέπει νὰ μάθητε ὅτι ἡ φλυαρία ἐν τοῖς δραματικοῖς ἔργοις τοῦ Κάλδερν εἶναι τὸ ἄφθονον λιπαρὸν ἔμβλημα τῶν ἐστιατορίων, ἐν ᾧ ἐπιπλέει ὡς μικροσκοπικὸν ὄψος ἡ οὐσία. Ὁ λαλιώτερος τῶν κούρεων τῆς Μαδρίτης εἶναι Σπαρτιάτης σιγηλὸς ἀπέναντι τῶν ἡρώων τοῦ Κάλδερν. Ἐν τῷ δράματι Amar despues de la muerte ὁ Ἀλθάρος βλέπων τὴν μνηστὴν αὐτοῦ ἐκπνεύουσαν πρὸ τῶν ποδῶν του, καιρίως τρωθεῖσιν ὑπὸ ἰσπανοῦ στρατιώτου, τί πράττει, νομίζετε ; Ἀφέται εἰς τὸν κατήφορον μονολόγου διαρκοῦντος δέκα τοῦλάχιστον λεπτά τῆς ὥρας πλήρους δυσπέπτου ρητορικοῦ στόμφου, περιέχοντος ἀποστροφὰς πρὸς τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τὴν γῆν, τὰ ὄρη, τὴν θάλασσαν, ὡς ὄντιος ἐπικηδέιος ἐκ τῶν ἐτοιμῶν, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις—θὰ φανῇ ἀπίστευτον—καὶ λογοπαλγνία ! Θέλετε νὰ μάθητε εἰσέτι πῶς ὁμιλεῖ ὁ ἥρωες τοῦ Κάλδερν, ὅταν ἐργίζηται ; Ἰδοῦ.

« Κατάθετε τὰ ὄπλα καὶ τὴν ζωὴν, ἄλλως τὸ πιστόλιον τοῦτο, ὅρις μετάλλινος θὰ ἐκχύσῃ τὸ διαπεραστικὸν δηλητήριον τῶν δύο σφαιρῶν, καὶ τὸ πῦρ αὐτοῦ ἔσται σκοκάνδαλον ἐν τῷ ἀέρι ».

Δι' ὄνομα Θεοῦ ! Μὴ γράφει τότε ἀλλέως ὁ κ. Κορέσιος

ἢ ὁ κ. Στέφ. Ξένος ; Ἐν μόνον θαυμάζω, πῶς ὁ ἀπειλούμενος ἴστατο μέχρι τέλους ν' ἀκούσῃ τὸν πολυσύνθετον αὐτὸν ποιητικὸν ὄρισμόν τοῦ πιστολίου, ἐνῶ ἔως νὰ τελειώσῃ, ἠδύνατο τρέχων νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς Σιέρρας Νεβάδας. Μικρὸς εἶε ὁ χῶρος δυστυχῶς τῆς ἐφημερίδος ταύτης, ἄλλως ἤθελον παραθέσει βραχεῖαν ἀνάλυσιν τινὸς τῶν δραμάτων τοῦ Κάλδερν, θὰ ἐξέλεγον δὲ ὡς τοιοῦτο La cena de Baltasar, ὅπου δρῶσι πλὴν τῶν προσώπων τῆς Γραφῆς καὶ ὁ Λογισμὸς καὶ ἡ Βιδωλολατρεία, καὶ ἡ Κενοδοξία καὶ ὁ Θάνατος, ἀλλόκοτος, φλύαρος καὶ καυχησιολόγος ὡς Γασκῶνος. Ἀρκοῦμεθα νὰ εἴπωμεν ἐν ὀλίγοις τὴν ὑπόθεσιν. Εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ὁ Βαλτάσαρ ἐξηγῶν τὰ σχέδιά του, ρίπτει κατὰ πρόσωπον τῆς Βιδωλολατρείας καὶ τῆς Κενοδοξίας 350 ὀκτασυλλάβους στίχους ἱκανοὺς νὰ ρίψωσι κατὰ γῆς καὶ τὸν ρωμαλεώτερον ταυρομάχον τῆς Μαδρίτης, ἐκεῖναι δὲ παραδέχονται τὰ σχέδια, ἐκ φόβου μὴ ἐπαναλάβῃ κατ' αὐτῶν τὴν φονικὴν τῶν στίχων ἐπίθεσιν. Ὁ Δανιὴλ συνεννοεῖται μετὰ τοῦ Θανάτου, καὶ οὗτος μετὰ τοῦ Λογισμοῦ ὅπως ἐμποδίσωσι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Ὁ Θάνατος ἐμφανίζεται μετὰ τῆς ληγούσης συναλλαγματικῆς τῆς ζωῆς πρὸς τὸν Βαλτάσαρ, ὅστις κατ' ἀρχὰς θορυβεῖ, κατόπιν δ' ἐπιτυχῶς ἀπατάσιν προθεσμίας. Ἡ Βιδωλολατρεία τότε τὸν ἀποκοιμίζει, ὁ Θάνατος ζητεῖ νὰ τῷ ἐπιτεθῇ καθ' ὕπνου, ἀλλ' ὁ Δανιὴλ τὸν ἐμποδίζει. Καθ'.

ΕΙΣ ΤΗΣ ΧΑΝΟΥΜΙΣΣΑΙΣ.

Χανούμισσας τοῦ χαρμεῖου, τῶν Μπέηδων στολίδια,
Χανούμισσας, τοῦ ἔρωτα καὶ τοῦ γλεντιοῦ κυράδες,
Χανούμισσας ἀμίμηταις ἴστα νάζια, ἴστα παιχνίδια,
Ἵστους ἀμανέδες, ἴστῃς ματιαῖς καὶ εἰς τῆς ὠμορφάδες.
Χανούμισσας πεντάμορφαις, παντοῦ ἐξακουσμέναις,
Ἄφρογαλατομπουρεκοζαχαρομελωμέναις.

Μᾶς λέτε πῶς θὰ φύγετε ἀπ' τὰ δικά σας μέρη,
Ὅπου δικά μας βίβαια θὰ γίνουσι σὲ λιγάκι,
Γιατὶ φοβάσθε ἔξαφνα μὴ τοῦ Ῥωμοῦ τὸ χέρι
Τραβήξῃ ἀπ' τὴ μούρη σας τὸ ἄσπρο γιασουμάκι.
Ἄλλὰ ποῖός μαῦρος διάβολος ἐσκέφθη νὰ σᾶς βάλῃ
Μὴ τέτοια σκέψι ἄδικη καὶ μαύρη ἴστο κεφάλι;

~~Ἐρεῖς ποτὲ γιὰ φερετζέ μὴ λέξῃ νὰ σᾶς ἴπουμε,
Ἦ νὰ σᾶς τὸν τραβήξουμε μετ' ἐξίμπεκου βία;
Καλλίτερα νὰ σκάσουμε, κομμάτια νὰ γενοῦμε,
Πρᾶ νὰ κάμουμε σὲ σᾶς μὴ τέτοια ἄδικια.
Γιὰ τὸ Θεὸ, Χανούμισσαις, μὴ φύγετε, σταθῆτε
Γιὰ μὴ στιγμὴ κί' ἀπὸ κοντὰ τοῦς Ἑλληνας νὰ ἴδῃτε.~~

Φορεῖτε τὰ πασσούμια σας, τοὺς ἄσπρους φερετζέδες,
Καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλετε . . . κανεῖς δὲν σᾶς πειράζει.

Λατρεύετε τὸν Μουχαμὲτ ἴψηλά ἴστους μιναρέδες,
Γιὰ ὅ,τι καὶ ἂν κάμετε καθόλου δὲν μᾶς νοιάζει.
Ἐμεῖς δὲν θάλλοιμε αὐτοῦ σὰς τύραννοι Πασσάδες,
Θεὸ νὰ περάσετε ζωὴ μὲ ἴμας τοὺς κουβαρντάδες.

Θέτε καὶ σεῖς νὰ βάλετε τῆς μόδας καππελίνα,
Φουστάνια μὲ μακρυαῖς οὐραῖς, μὲ πούφ καὶ φραμπουλάδες;
Θέτε νάλλθοιμε ἴμας αὐτοῦ καὶ σεῖς μὲς ἴστην Ἀθήνα;
Καλῶς νὰ μᾶς δρίσετε, Χανούμισσας κυράδες.
Μὲ ἴμας δὲν θὰ στραγγίσετε τῆς πίκρας τὸ ποτήρι,
Ποτὲ δὲν θὰ χαλάσουμε Χανούμισσας χατῆρι.

Πέστε τί ἄλλο ἀπὸ ἴμας τοὺς Ἑλληνας ζητεῖτε;
Ἄν θέτε νὰ μᾶς δέρνετε σὰν σκλάβους Ἄραπάδες,
Καὶ τοῦτο τὸ δεχόμεσθε, ἀλλὰ νὰ μὴ μᾶς ἴπῃτε
Νὰ γίνουμε τοῦ χαρμεῖου κί' ἴμας Κισλαραγάδες.
Ἄν σ' ὄλα τ' ἄλλα πρόθυμοι μαζί σας συμφωνοῦμε,
Μόνο σ' αὐτὸ, Χανούμισσας, τὸ ναὶ δὲν θὰ σᾶς ἴπουμε.

Καλάι τὰ πασσούμια σας κί' οἱ ἄσπροι φερετζέδες . . .
Ἐμπρός λοιπόν, Χανούμισσας, τοῦ ἔρωτα κανάρια,
Ἐμπᾶτε μυριστολίσταις μὲς ἴστους μπεῖγιαντέδες,
Γιὰ νὰ προῦπανθήσετε ἴμας τὰ παλληκάρια.
Γλυκὸ κρασί τρατάρτε εἰς τοὺς Ῥωμοὺς μ' ἄφιόνι,
Γιὰ νὰ τὰ κάμουν θάλασσα μαζί μὲ σᾶς καὶ σκόνη.

Ἵπνους βλέπει τὸ ἄγαλμα τοῦ Ναβουχοδονόσορος, καὶ συμβαίνοσι σκηναὶ παράδοχοι, αἰφνίδιοι, ἀνεξήγητοι, φαντασιώδεις. Τέλος μετ' ἀλληλουχίαν συμβάντων, καὶ δραμάτων καὶ ἐμφανίσεων, ἀπαιτουσῶν ἐπὶ σκηνῆς μηχανισμὸν, οἶον τοῦλάχιστον αἱ féeries τοῦ Ορέρα, ἔρχεται ἡ στιγμὴ τοῦ δειπνοῦ, ἐκεῖ δὲ ὁ θάνατος δηλητηριάζει τὸν Βαλτάσαρ κρυφίως, ὅστις αἰσθανόμενος τὰς ἀλγηθόνας καὶ μαθὼν τὴν αἰτίαν παρὰ τοῦ Δανιὴλ, ξιφουλκεῖ καὶ ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ Θανάτου καὶ ἐξέρχονται οἱ δύο μονομαχοῦντες ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἐπιστρέφει δὲ μόνος ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὴν σκηνὴν ὁ Θάνατος, ἀγγέλλων τὴν νίκην του. Ἐν τῷ ἐπιλόγῳ δμιλεῖ ἡ Βίδωλοατρεία, ἣτις πρὸς τοῖς ἄλλοις λέγει

Y pues su fiesta celebra
Madrid, al humilde ingenio
De Don Pedro Calderon
Supplid los muchos defectos
Y perdonad nuestras faltas
Y las suyas etc.

Ἄϊ, Δὸν Πέτρε! οἱ Μαδριτινοὶ ἴσως, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ αἰρε-

τικοὶ δυσκόλως θὰ δυνηθῶμεν νὰ συγχωρήσωμεν vuestras faltas.

Ἄλλ' οὐδὲ τὴν ἄξιαν κἂν τοῦ ἀναμορφωτοῦ τοῦ ἰσπανικοῦ θεάτρου ἔχει ὁ Κάλδερων. Πρὸ αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ Λόπε καὶ πρὸ τούτου ὁ Σερβάντες. Ὁ μονόχειρ ἀθάνατος τοῦ Δὸν Κιχῶτ συγγραφεὺς περιγράφει ἐν τῷ προλόγῳ τινὸς τῶν δραμάτων αὐτοῦ εἰς οἶαν θέσιν οἰκτρὰν εὔρε τὸ θέατρον. Πρὶν ἢ αὐτὸς γράψῃ τὴν *Νουμαιτιαν* του, οὐδὲ θεάτρον ὑπῆρξεν, οὐδ' αὐτὴ τοῦ δραματικοῦ συγγραφῆς ἡ τέχνη ἦτο γνωστὴ σχεδόν. Ὁ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρξας Λόπε δὲ Ρουέδα ἦτο χρυσοχόος, συγγραφεὺς καὶ ἠθοποιὸς ταυτοχρόνως, συνέγραφε δὲ διαλόγους ποιμενικοῦς, κατὰ τὸν Βιργίλιον, οἵτινες παρίσταντο ἀπὸ τῆς σκηνῆς. Ὁ ἐργολάβος δὲ τότε τοῦ θεάτρου μόνον ἐφόδια καὶ ἀποσκευὴν εἶχε φενάκας τινὰς καὶ μηλωτὰς χρυσομάλλους ποιμένων. Μετὰ τὸν Σερβάντες ἦλθεν ὁ Λόπε δὲ Βέγα, ὅστις ζήσας 73 ἔτη, εὔρε τὸν καιρὸν νὰ λάβῃ δύο συζύγους, αἵτινες ἀμφοτέραι ἔστυψαν αὐτὸν μὲ ἄλλο στέμμα πλὴν τοῦ ποιητικοῦ, νὰ ἀλλάξῃ πολλὰς παλλακάς, νὰ γείνη, ἱερεὺς, νὰ γράψῃ 1800 κωμωδίας καὶ προσέτι . . . κρατηθῆτε καλά! . . . 21 τόμους λυρικῶν καὶ ἐπικῶν ποιήσεων!! Οὗτος τοῦλάχιστον ὁμως εἶνε εἰλικρινής. «Ἐγραψά ἐνίοτε, λέγει εἰς τὸ *Arte nueva de hacer comedias*, μὲ τοὺς κανόνας τῆς Τέχνης, οὐκ ὀλίγοι ἐνοοῦσιν· ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι ὁ ὄχλος καὶ αἱ

~~Γιούργια λοιπόν, ἡ ἱραδὲς ἐβγήκε κι' ὦρα ὦρα
 Μὲ σὰς, γλυκεραῖς Χανούμισσας, γλυκὰ θ' ἀνταμωθοῦμε,
 Προσμένετε μὰς μὲ κρησιὰ, μὲ στέφανα καὶ σῦρα,
 Καὶ σῦρετε τὸν φροσιζὶ ἄλιγάκι νὰ σὰς δ'οῦμε.
 Κι' ἂν θέλετε νὰ κάρτετε καὶ σεις εἰς ἐμὰς μιὰ χάρι,
 Ἀφήσετε νὰ σὰς φανῆ καὶ ἄλιγο τὸ ποῦρα.~~

Ἄιντε μορὲ, Χανούμισσα, καὶ διόλου μὴ φοβᾶσαι,
 Ἄπ' τὸ χρυσὸ κεφάλι σου μιὰ δὲν θὰ λείψῃ τρίχα,
 Ποτὲ δὲν θὰ σ' ἀγγίζουμε, εἰκόνισμά μας θάσαι,
 Καὶ τὸνομά σου θάχουμε 'στὸ στόμα σὰν μαστίχα.
 Κι' ἂν θέλῃς πρὸ καλλίτερα μαζί ν' ἀδελφωθοῦμε,
 Ἡ Ῥωμιοπούλα νὰ γῆνῃς, ἢ Τοῦρκοι νὰ γενοῦμε.

18 Ιανουαρίου 1881.

~~Source~~

ΦΑΥΣΤΟΣ ΤΟΥ ΓΚΟΥΝΩ.

Καὶ ἄλλοι μουσουργοὶ ἀπεπειράθησαν νὰ διαχύσωσι τὸ μουσικὸν αὐτῶν τάλαντον εἰς τὴν μεγαλουργὸν λυρικο-δραματικὴν ἐποποιίαν τοῦ Γκαίτε. Ὁ εὐφάνταστος Βεργίλιος συνέθεσε μουσικὴν ἐπὶ τοῦ Φαύστου συμφωνίαν πλήρη σπουδῆς, ὡς συνείθιζε, πλὴν βαρεῖαν καὶ δύσληπτον. Ἐπιτερον ἐπὶ τοῦ Φαύστου μουσικὸν ἔργον ἐν Ἰταλίᾳ ἀνεφάνη τοῦ κοινῶς παρ' Ἰταλοῖς ὡς διαδόχου τοῦ Verdi θεωρουμένου Βοίτο, οὗτινος τὴν ἀξίαν οἱ τῶν ἔθνων μουσοπόλοι ἐσπευσαν νὰ παραδεχθῶσιν ἐν τοῖς μεγίστοις τῆς Δύσεως θεάτροις ἐκτελέσαντες.

Πλὴν πρὸς καταγόνην τοιαύτης ποιήσεως ἀπηρτίτο πνεῦμα οὐχὶ ζωπρὸν καὶ ταραχώδες ἐκ τῆς κύκλω ἀτμοσφαιρας ἀντλοῦν, ἀλλὰ γλυκὺ καὶ ἤρεμον ἀφιστάμενον τῶν ἐπιγεῖων καὶ ἀντιμετωπίζον τὴν ἐν ἀπειρῷ ἐκστάσει ψυχὴν πρὸς τὸ θεῖον.

Ὁ ἐν τινι παρεκκλησίῳ κατ' ἀρχὰς ὀργανοπαίκτης Γκουνὼ μελετήσας ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς ἐκκλησίας βαθέως τὴν θρησκευτικὴν μουσικὴν ἠδυνήθη μόνος νὰ χαράξῃ ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰ μουσικὰ ἐκεῖνα σημεῖα τὰ διαχέοντα εἰς ἀρμονίαν ἅπασαν τὴν θεῖαν καὶ σατανικὴν τοῦ Φαύστου φιλοσοφίαν.

Οὐδέποτε ἔργον ἐστέφη διὰ πλειοτέρας ἐπιτυχίας ὅσον ὁ τοῦ Γκουνὼ Φαῦστος, ἐκάστη ἀρμονία, εἰαστον ἄσμα, ἐκάστη νότα περιέχει ἀντίστοιχον ἐν τῷ δράματι σκέψιν. Ἡ εἰσαγωγὴ ἐν τοῖς κλασικοῖς ἔργοις θεωρεῖται ὡς τὸ μέτρος ἐκεῖνο τὸ περιέχον τὴν διάνοιαν τοῦ μουσουργοῦ καὶ ἐν ὀλίγοις ἅπαν τὸ ἔργον περικλείειν ἐξ οὗ ὁ καλλιτέχνης ὀρμώμενος προχωρεῖ εἰς τὰ καθ' ἕκαστον.

Ἐπὶ τὴν ἐποψὴν τέχνης καὶ βαθείας μελέτης ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Φαύστου κατέχει θέσιν μεταξὺ τῶν πρωτίστων τοιούτου εἶδους συμφωνιῶν, οἷσι ἡ ouverture τοῦ Barbier de Seville, ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Guillaume Tell καὶ τὸ ἀριστούργημα τοῦ Μαγερβέρου Preludio τῶν Huguenots.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ δράματος ἀκούων τις τὴν εἰσαγωγὴν αἰσθάνεται ἑαυτὸν συνεχίζοντα τὰς σκέψεις του βαυκαλιζόμενον ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ δράματος σοβαρᾷ καὶ ἠερμῶδει ποιήσει. Οἱ σιγανοὶ ἐν ἀρχῇ τόνοι προβαίνουσι βαθμῶδ' εἰς δυσλήπτους κατ' ἀρχὰς πλὴν τεχνικωτάτης ἀρμονίας, ὡσεὶ τὸ φιλοσοφικὸν μέρος τοῦ δράματος περιεχοῦσας, καὶ καταλήγουσιν εἰς μέλος πλῆρες περιπαθείας, ἡ ὅλη δὲ συμφωνία σβύνεται οὕτως εἰπεῖν ἐντὸς ὑποκόφων φθόγων, ὅστινες βαθεῖαν αἰσθησιν καταλείπουσι τῷ ἀκροατῇ καὶ ἐπισύρουσι τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τὴν ἐξακολούθησιν. Πολὺς ἀπαιτεῖται χωρὶς ἵνα ἀναπτύξωμεν τὸν ἀπειρον

ἡ γυναικὲς ἀρέσκονται εἰς τὰ τερατώδη, ἔγνενα βάρβαρος ὅπως τοῖς ἀρέσω, καὶ ὅταν γράφω κωμωδίας, κλείω εἰς τὸν πύρην μου τὸν Πλαῦτον καὶ τὸν Τερέντιον μὴ καταβοήσωσιν». Δὲν σὰς φαίνεται ὅτι ἀκούετε ὀμιλοῦντα διευθυντὴν τινὰ δραματικῷ ἑλληνικῷ θιάσῳ, ὅστις—λυπηρὸν εἰπεῖν—κατὰ τῶν αὐτῶν περίπτου προλήψεων ὀφείλει καὶ σήμερον νὰ παλαίσῃ;

Ὁ Κάλδερων λοιπὸν δὲν ἀνεμόρφωσεν, οὐδ' ἐθεμελίωσε τὸ ἰσπανικὸν θέατρον, ἀλλὰ μόνον ἐπλούτησε τὴν ἀπέραντον αὐτοῦ δραματολόγιον δι' ἑκατοντάδων ἔργων, ἅτινα ἂν δὲν συμπαρέσυρεν ἐτι, θὰ συμπαρασύρῃ ὅμως ἀφεύκτως εἰς τῆς λήθης τὴν ἀβυσσον ὁ ροῦς τοῦ χρόνου, διότι οἱ ἐκ ναστοχάρτου ἀνθρωποὶ θνήσκουσι ταχύτερον ἢ οἱ ἀληθεῖς ἐκ σπυρῆος καὶ νεύρων. Δὲν ἀρνοῦμαι τὸ πολὺ αὐτοῦ πνεῦμα, οὐδὲ τὴν ἐξοχὸν καὶ γόνιμον αὐτοῦ φαντασίαν, ἣν εὐφῆμως ἐσύλησαν πολλοὶ μεταγενέστεροι ποιηταί, ἀλλ' ὅταν ἀναλογίζωμαι ὅτι πολὺ πρὶν ἢ ὁ Κάλδερων γράψῃ τὴν Vina del Senor καὶ τὴν Devocion de la Cruz, συναξάριον ἐκ τῶν τοῦ Ἀμαρτωλῶν σωτηρία, ὅπου διηγεῖται τοῦ σταυροῦ τὰ θαύματα, ὁ Σαίξπηρ ἤδη εἶχεν γράψῃ τὸν Μάκβεθ, τὸν Ἰθάλλον καὶ τὸν Ἰούλιον Καίσαρα, τότε καὶ ἄκων παραδέχομαι ὅτι ἡ εορτὴ ἦν δημοτελῶς ἐπανηγύριον ἢ Ἰσπανία τιμᾷ τὴν φιλοπατρίαν της, ὅχι ὅμως καὶ τὴν φιλοκαλίαν της. Καὶ ὅταν ἀναλογίζωμαι ἐπίσης ὅτι ὁ φίλος μου κ.

Ξένος ἐξ αἰτίας ἐνὸς κατηραμένου μύρου, ὅπερ εὐρέθη εἰς τὴν ἄκρην τοῦ στίχου του, ἐθῆκεν ἐν τῇ αὐτῇ σειρᾷ τὸν Κάλδερων καὶ τὸν Βύρων, δηλ. τὸν ποιητὴν τῆς Ρούθ καὶ τοῦ Βαλτάσαρ καὶ τὸν τοῦ Δὸν Ζουὰν καὶ τοῦ Λάρα, δὲν ἤξεύρω πράγματι τί νὰ σκεφθῶ, καὶ κατὰ μέρος θέτων τὴν μετριοφροσύνην, ἔχω τὴν ἀπαίτησιν, καὶ τοῖς τὸ εὐχομαι, νὰ γράψωσιν οἱ φίλοι μου ὕμνον καὶ διὰ τὴν ἰδικὴν μου διακοσιετηρίδα. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι δὲν ἔγραψα εἰσέτι 73 auto-sacramentales, ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ τὰ γράψω εἰς τὸ μέλλον.

Εἶνε τὸσον θερμὸς ὁ καύσων ἐνίοτε εἰς Ἀθήνας!

Bobb.